

Årsplan 2011

Indsats	Aktivitet	Bilag
Organdonationskorpset - vidensdeling og uddannelse	<p>Til at varetage opgaverne på området for vidensdeling og uddannelse etableres fra 2011 en funktion som regional donationsansvarlig læge (r-DAL) og regional donationsansvarlig sygeplejerske (r-DAS) i Dansk Center for Organdonation. Funktionen etableres i samarbejde med de neurointensive og neurokirurgiske afdelinger på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital, Aalborg Sygehus, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet.</p> <p>Herudover etableres et formaliseret samarbejde mellem transplantationscentrene og Dansk Center for Organdonation om faglige ressourcer fra transplantationskoordinatorteamet til opgaverne på området.</p> <p>Fra 2011 indgår 4 regionale donationsansvarlige læger og 4 regionale donationsansvarlige sygeplejersker i Dansk Center for Organdonation med op til i alt 1 1/4 overlæge årsværk og 1 1/2 intensivsygeplejerske årsværk. Herudover bidrager transplantationscentrenes koordinatorteam med op til i alt 1 1/2 årsværk.</p> <p>Retningslinierne for funktionen og opgaverne fremgår af funktionsbeskrivelserne samt de aftaler der indgås mellem Dansk Center for Organdonation og de involverede hospitaler.</p>	1
Organdonationskorpset - udrykningsfunktionen	<p>Anbefalingerne vedr. organdonationskorpsets udrykningsfunktion udarbejdes i første halvår af 2011 på baggrund af den gennemførte evaluering i 2010.</p> <p>Indtil der foreligger en ændret organisering af organdonationskorpsets udrykningsfunktion, kan donorafdelingerne trække på ressourcer fra udrykningsfunktionen til donationsforløb i samme omfang og i samme form som i 2010.</p>	2
Vidensdeling og uddannelse	<p>I 2011 udvikles en uddannelsesstruktur samt specifikke kursus-tilbud. Centret vil benytte nye læringsmetoder, -teknikker og -medier og sørge for, at der er relevante tilbud til læger og sygeplejersker på specialistaniveau og på grundlæggende niveau.</p>	3

Indsats	Aktivitet	Bilag
Monitorering	Organdonationsdatabasen er godkendt af Sundhedsstyrelsen som en national klinisk kvalitetsdatabase, og siden den 1. april 2010 har intensivafdelingerne registreret samtlige dødsfald. I 2011 vil der blive udarbejdet kvartalsvise tilbagemeldinger og en mere omfattende årsrapport for 2010. Desuden vil der blive fokuseret på opfølgning på rapporteringen.	4
Pårørende	I 2010 har en national arbejdsgruppe arbejdet med at identificere de eksisterende tiltag på landets intensivafdelinger, samt indkredse nye indsatser på pårørendeområdet. Gruppens arbejde har resulteret i konkrete anbefalinger, der i de kommende år vil blive inddraget i DCO's arbejde med at styrke pårørendeområdet. I 2011 vil fokus særligt blive lagt på at udarbejde en anbefaling for, hvordan sundhedspersonalet kan støtte pårørende gennem et donationsforløb.	5
Nøglepersonordning	Nøglepersonordningen fortsætter uændret i 2011. Ordningen består af en funktionsbeskrivelse for de donationsansvarlige nøglepersoner, en medfinansiering af de øgede aktiviteter på intensivafdelingerne samt krav om en årlig aktivitetsrapport fra de afdelinger der modtager medfinansiering fra Dansk Center for Organdonation.	6
Aktiviteter i øvrigt	<p>Nordisk samarbejde Centret deltager i det årlige møde i Nordisk Transplantationskomite, som består af repræsentanter fra de nordiske landes sundhedsmyndigheder og repræsentanter fra Scandiatransplant.</p> <p>Herudover forventes et initiativ blandt de nordiske lande, til etablering af et nordisk forum for de nationale organdonationscentre</p> <p>Udvalg vedr. kompetenceudvikling inden for klinisk etiske drøftelser om organdonation Udvalget mødes 1-2 gange i løbet af 2011 og planlægger herunder hvilke konkrete spørgsmål, der vil blive arbejdet med i 2011.</p>	

Bilag nr. 1	Organdonationskorpsets opgaver og organisering på området for vidensdeling og uddannelse
--------------------	---

Til at varetage opgaverne på området for vidensdeling og uddannelse etableres fra 2011 en funktion som regional donationsansvarlig læge (r-DAL) og regional donationsansvarlig sygeplejerske (r-DAS) i Dansk Center for Organdonation. Funktionen etableres i samarbejde med de neurointensive og neurokirurgiske afdelinger på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, Århus Universitetshospital, Aalborg Sygehus, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet.

Herudover etableres et formaliseret samarbejde mellem transplantationscentrene og Dansk Center for Organdonation om faglige ressourcer fra transplantationskoordinatorsteamet til opgaverne på området.

Fra 2011 indgår 4 regionale donationsansvarlige læger og 4 regionale donationsansvarlige sygeplejersker i Dansk Center for Organdonation med op til i alt 1 1/4 overlæge årsværk og 1 1/2 intensivsygeplejerske årsværk. Herudover bidrager transplantationscentrenes koordinatorteams med op til i alt 1 1/2 årsværk.

Retningslinierne for funktionen og opgaverne fremgår af funktionsbeskrivelserne samt de aftaler der indgås mellem Dansk Center for Organdonation og de involverede hospitaler.

Baggrund

Overordnet set viser erfaringerne fra afprøvningen af de forskellige modeller for organdonationskorps, at funktionen som regional donationsansvarlig læge og sygeplejerske vurderes positivt både af intensivafdelingernes donationsansvarlige nøglepersoner, og af de læger og sygeplejersker, som har varetaget funktionen i afprøvningsperioden.

Opgaverne har i afprøvningsperioden bl.a. bestået af planlægning og gennemførelse af uddannelsesaktiviteter på regionalt niveau og på hospitalsniveau, besøg på intensivafdelingerne og deltagelse i Centrets udviklingsopgaver.

De regionale donationsansvarlige læger og sygeplejerskers besøg på intensivafdelingerne har i afprøvningsperioden primært haft til formål at kortlægge afdelingernes behov for undervisning, samt at bidrage med faglig

støtte til organdonationsarbejdet. Besøgene vurderes positivt. Nogle nøglepersoner mener at have haft et personligt udbytte af kontakten, mens andre peger på, at disse besøg medvirker mere generelt til at sætte fokus på organdonation.

Der er i perioden skabt en øget uddannelses-/undervisningsaktivitet både på regionalt og afdelingsniveau.

Erfaringer peger herudover på, at udviklingsarbejdet har opnået en større kvalitet på grund af øget kommunikation mellem de læger og sygeplejersker, som har indgået i organdonationskorpsene.

Med etablering af funktionen som regional donationsansvarlig læge og sygeplejerske og formelle aftaler om faglige ressourcer fra transplantationscentrene, vil det være muligt at have en tværregional kompetenceenhed i Dansk Center for Organdonation til gavn for udviklingsarbejdet.

Erfaringerne viser, at det er af afgørende betydning, at organiseringen af området er tydelig. Der er behov for, at der er meget synlige afgrænsninger af, hvilke opgaver der varetages af hhv. transplantationscentrenes koordinatorteam og af de regionale donationsansvarlige læger og sygeplejersker/Dansk Center for Organdonation i forhold til donorafdelingerne og de donationsansvarlige nøglepersoner på området for vidensdeling og uddannelse.

Erfaringsopsamlingen er foretaget i perioden juni - oktober 2010 af Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland og kan læses i sin helhed på: <http://www.organdonation.dk/organdonationskorps/evaluering>

Opgaver

DCO varetager de opgaver som er fastlagt i medfør af den gældende finanslovsaftale og Centrets arbejdsgrundlag godkendt af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse 19. marts 2009.

På området for vidensdeling og uddannelse for de donationsansvarlige nøglepersoner og sundhedspersonale på donorafdelingerne har DCO ansvar for følgende:

- Nøglepersonordningen
- Faglig støtte i forhold til de donationsansvarlige nøglepersoner jf. den nationale funktionsbeskrivelse
- Udvikling og gennemførelse af uddannelsesprogram for donationsansvarlige nøglepersoner, samt udvikling og vedligeholdelse af netværk på området
- Udvikling og vedligeholdelse af instruksdatabasen
- Tæt samarbejde med donorafdelingerne omkring opfølgning på monitoreringen

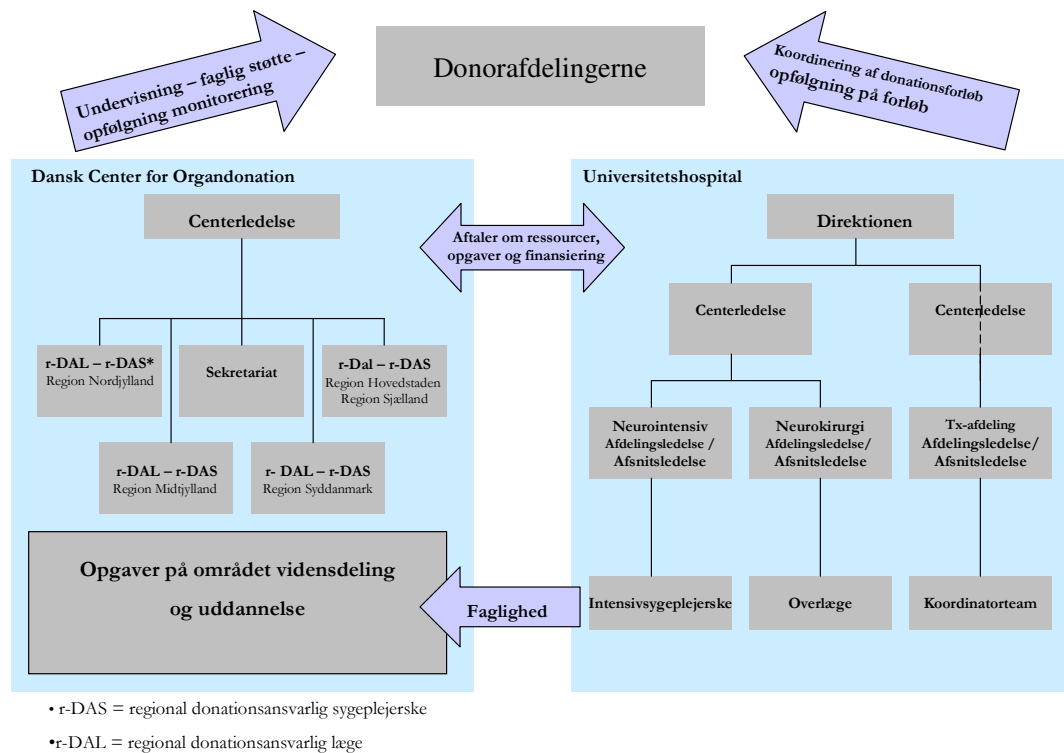
- Udvikling og gennemførelse af undervisningstilbud til donoraftdelingen/andre relevante afdelingers personale, herunder udvikling af undervisningsmaterialer og nye læringsmedier

Organisation

Organiseringen af opgaverne på området vidensdeling og uddannelse skal være tydelig for donoraftdelingerne og robust overfor bl.a. ændringer i hospitalsstrukturerne i de enkelte regioner.

Organiseringen skal understøtte, at aktiviteter, der er målrettet den enkelte donoraftdeling og tilbud om uddannelse og undervisning, er koordineret, samt at sundhedspersonalet i donoraftdelingerne oplever en ensartet og høj kvalitet af indsatsen på dette område.

Organisation vidensdeling og uddannelse

Organisationen er forankret i Dansk Center for Organdonation og består udover centersekretariatet af neurokirurgiske overlæger og intensivsygeplejersker, som i henhold til aftale har fået tillagt funktionen som hhv. regional donationsansvarlig læge og regional donationsansvarlig sygeplejerske.

Samlede ressourcer til området er fra 2011 op til i alt 1 1/4 overlæge årsværk og op til 1 1/2 intensivsygeplejerske årsværk. Herudover bidrager transplantationscentrene med op til 1 1/2 årsværk fra deres koordinator-

team jf. de aftaler der indgås mellem Dansk Center for Organdonation og de respektive hospitaler.

Retningslinierne for funktionerne og opgaverne fremgår af funktionsbeskrivelserne.

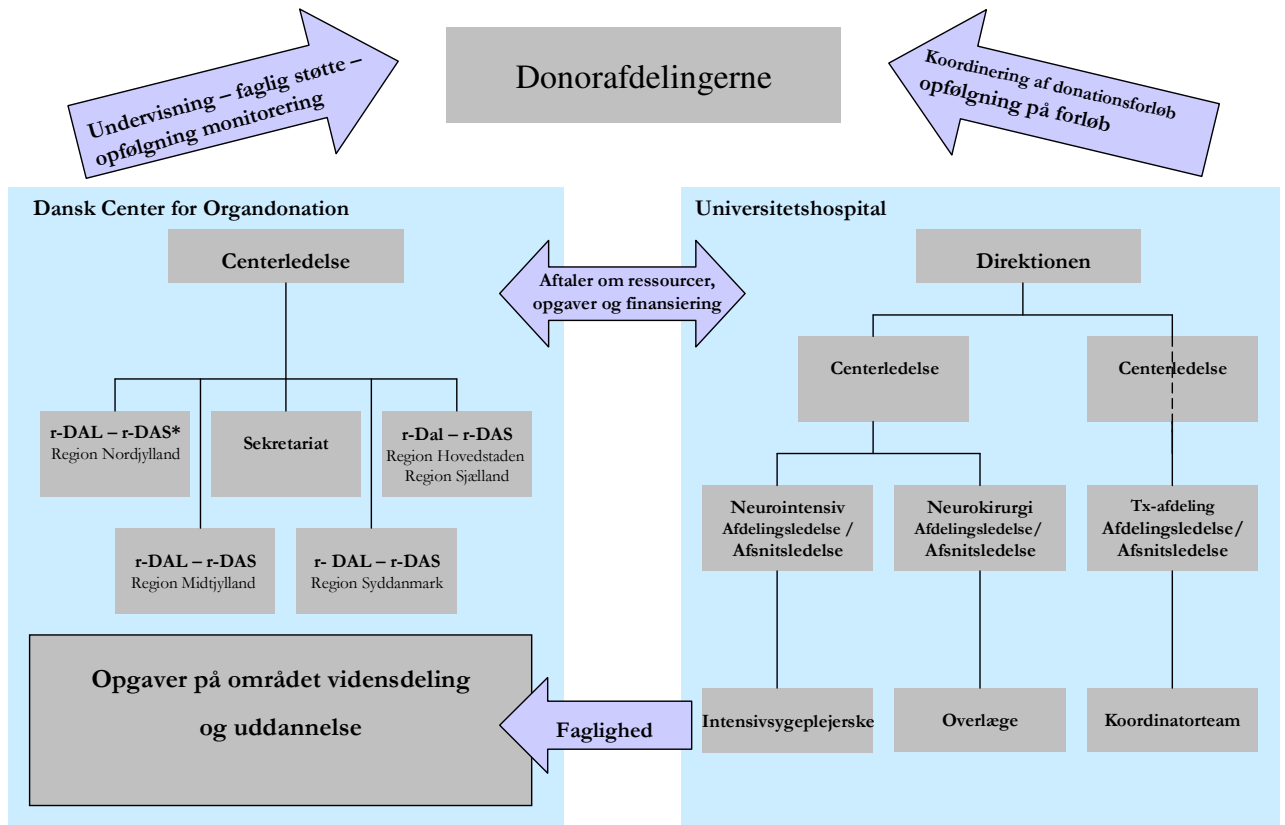
Aftalerne mellem Dansk Center for Organdonation og de involverede hospitaler/afdelinger og transplantationscentre vil herudover sikre, at kompetenceforhold til Dansk Center for Organdonation og egen afdeling samt praktiske forhold er beskrevet

Funktionsbeskrivelse for regional donationsansvarlig læge se **Bilag 1.a**

Funktionsbeskrivelse for regional donationsansvarlig sygeplejerske se **Bilag 1.b**

Beskrivelse af transplantationscentrenes koordinatorteam's opgaver i regi af Dansk Center for Organdonation se **Bilag 1.c**

Organisation vidensdeling og uddannelse

- r-DAS = regional donationsansvarlig sygeplejerske
- r-DAL = regional donationsansvarlig læge

Funktionsbeskrivelse for regional donationsansvarlig læge

Organisatorisk placering	Refererer for så vidt angår de beskrevne opgaver til ledelsen af Dansk Center for Organdonation og ellers til ansættende afdelingsledelse
Vilkår for funktionen	<p>ZZ % af stillingen som neurokirurgisk overlæge i xx afdeling ved yy hospitaler er afsat til varetagelse af funktionen som regional donationsansvarlig læge.</p> <p>Løn jf. overenskomst og lokale aftaler for stillingen i egen afdeling</p> <p>Der afsættes en fast dag om måneden til mødeaktivitet i Dansk Center for Organdonation, herudover tilrettelægges arbejdsopgaverne med videst muligt hensyn til funktionen både i egen afdeling og i Dansk Center for Organdonation</p> <p>Varetagelsen af og tidsforbruget til de enkelte opgaver aftales med ledelsen af Dansk Center for Organdonation.</p>
Kvalifikationer	<p>Speciallæge i neurokirurgi/anæstesiologi</p> <p>Omfattende erfaring med organdonation og opdateret viden omkring alle elementer i donationsprocessen</p> <p>Erfaring med udviklingsarbejde og implementering</p> <p>Undervisningserfaring gerne på klinisk lektorniveau</p> <p>Kunne indgå i tværfagligt samarbejde</p>
Funktionsområder/ Opgaver	<ol style="list-style-type: none">1. Vedligeholde Organdonationskorpsets udrykningsfunktion, herunder:<ul style="list-style-type: none">• Holde speciallister til tx- koordinatorene opdateret• Løbende holde sig orienteret hos tx-koordinatorene om donationskorpsets aktiviteter i de konkrete donationsforløb, undervisningsbehov for lægerne i udrykningsfunktionen mv.• Sikre uddannelse og vedligeholde funktionen for lægerne

2. Holde sig orienteret om transplantationsaktiviteterne
3. Samarbejde med de donationsansvarlige nøglepersoner jf. funktionsbeskrivelsen for de donationsansvarlige nøglepersoner, herunder
 - Samarbejde med de donationsansvarlige nøglepersoner om at sikre den bedst mulige donordetektion
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoners arbejde med at planlægge, gennemføre og dokumentere undervisningsaktiviteter i afdelingen.
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoner i forbindelse med tilbud til kolleger, der har været involveret i organdonation om gennemgang af donationsforløbet.
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoners arbejde med at udarbejde og opdatere de lokale instrukser
4. Deltage i planlægning, koordinering og gennemførelse af besøg på donorafdelingerne f.eks. i forbindelse med
 - introduktion af nye nøglepersoner
 - opfølgning på monitoreringen af donationsaktiviteten
 - faglig støtte til de donationsansvarlige nøglepersoner.
5. Deltage i DCO's udviklingsarbejde, herunder deltagelse i interne arbejdsgrupper og nationale arbejdsgrupper nedsat af DCO
6. Deltage i opfølgning på DCO's indsatsområder
7. Varetage undervisningsopgaver i DCO's regi, herunder f.eks. undervisning på temadage, roadshows, workshops, specialkurser
8. Deltage i planlægning, gennemførelse og opfølgning på regionale og nationale netværksmøder for de donationsansvarlige nøglepersoner
9. Varetage funktionen som donationsansvarlig nøgleperson i egen afdeling
10. Ad-hoc opgaver afhængig af udviklingen i DCO
11. Deltage i regionale, nationale og internationale møder o.l. om organdonation.

Herudover bør der på længere sigt ligge forskningsopgaver/dokumentationsopgaver og uddannelse inden for debrifning i funktionen som regional donationsansvarlig læge

Bilag 1.b

Funktionsbeskrivelse for regional donationsansvarlig sygeplejerske

Organisatorisk placering Refererer for så vidt angår de beskrevne opgaver til ledelsen af Dansk Center for Organdonation og ellers til ansættende afdelingsledelse

Vilkår for funktionen ZZ % af stillingen som intensivsygeplejerske i xx afdeling, yy hospital er afsat til varetagelse af funktionen som regional donationsansvarlig sygeplejerske.

Løn jf. overenskomst og lokale aftaler for stillingen i egen afdeling

Der afsættes en fast dag om måneden til mødeaktivitet i Dansk Center for Organdonation, herudover tilrettelægges arbejdsopgaverne med videst muligt hensyn til funktionen både i egen afdeling og i Dansk Center for Organdonation

Tidsforbruget for de enkelte opgaver aftales med ledelsen af Dansk Center for Organdonation.

Kvalifikationer Sygeplejerske med specialuddannelse i intensiv sygepleje
Bred klinisk erfaring inden for intensivområdet
Erfaring med organdonation og opdateret viden omkring alle elementer i donationsprocessen
Erfaring med udviklingsarbejde og implementering
Undervisningserfaring
Kunne indgå i tværfagligt samarbejde

Funktionsområder / opgaver

1. Vedligeholde Organdonationskorpsets udrykningsfunktion, herunder:
 - Holde specialistlister til tx- koordinatorene opdateret
 - Løbende holde sig orienteret hos tx-koordinatorene om donationskorpsets aktiviteter i de konkrete donationsfor-

løb, undervisningsbehov for sygeplejerskerne i udrykningsfunktionen mv.

- Sikre uddannelse og vedligeholde funktionen for sygeplejerskerne

2. Holde sig orienteret om transplantationsaktiviteterne
3. Samarbejde med de donationsansvarlige nøglepersoner jf. funktionsbeskrivelsen for de donationsansvarlige nøglepersoner, herunder
 - Samarbejde med de donationsansvarlige nøglepersoner om at sikre den bedst mulige donordetektion
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoners arbejde med at planlægge, gennemføre og dokumentere undervisningsaktiviteter i afdelingen.
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoner i forbindelse med tilbud til kolleger, der har været involveret i organdonation om gennemgang af donationsforløbet.
 - Stå til rådighed for de donationsansvarlige nøglepersoners arbejde med at udarbejde og opdatere de lokale instrukser
4. Deltage i planlægning, koordinering og gennemførelse af besøg på donorafdelingerne f.eks. i forbindelse med
 - introduktion af nye nøglepersoner
 - opfølgning på monitoreringen af donationsaktiviteten
 - faglig støtte til de donationsansvarlige nøglepersoner.
5. Deltage i DCO's udviklingsarbejde, herunder deltage i interne arbejdsgrupper og nationale arbejdsgrupper nedsat af DCO
6. Deltage i opfølgning på DCO's indsatsområder
7. Varetage undervisningsopgaver i DCO's regi, herunder f.eks. undervisning på temadage, roadshows, workshops, specialkurser
8. Deltage i planlægning, gennemførelse og opfølgning på regionale og nationale netværksmøder for de donationsansvarlige nøglepersoner
9. Varetage funktionen som donationsansvarlig nøgleperson i egen afdeling
10. Ad-hoc opgaver afhængig af udviklingen i DCO
11. Deltage i regionale, nationale og internationale møder o.l. om organdonation.

Herudover bør der på længere sigt ligge forskningsopgaver/dokumentationsopgaver samt uddannelse inden for debriefing i funktionen som regional donationsansvarlige sygeplejerske

Samarbejde mellem Dansk Center for Organdonation og transplantationscentre og deres koordinatorteam

Samarbejdet

Samarbejdet mellem koordinatorteamet og DCO skal understøtte, at den nationale indsats på området for organdonation forankres på donorafdelingerne, og at aktiviteterne på området for vidensdeling og uddannelse er koordineret. Koordinatorteamet bidrager med deres viden og indsigt fra de enkelte donationsforløb og transplantationsresultater til at kvalificere Centrets indsatser og sikre kvaliteten i donationsforløbene.

Samarbejdet om de enkelte opgaver kan beskrives nærmere i separate aftaler, såfremt der er behov for det.

Koordinatorteamets opgaver i regi af Dansk Center for Organdonation

Koordinatorteamet bidrager med deres faglighed i DCO's opgavevaretagelse på følgende områder:

1. Udsendelse af læger/ sygeplejersker fra organdonationskorpset til donationsforløb og registrering af data i forbindelse hermed
2. Bearbejdning og videreformidling af de allerede registrerede data i donationsforløb til brug for DCO's målrettede indsatser
3. Bearbejdning og videreformidling af ny viden o. lign på transplantationsområdet til brug for DCO's målrettede indsatser
4. Undervisning i DCO's regi f.eks. temadage, workshops, specialkurser, roadshows og regionale netværksmøder
5. Faglige bidrag til de koordinerede besøg på donorafdelingerne.
6. Deltagelse i DCO's udviklingsarbejde på området for uddannelse og vidensdeling eksempelvis deltagelse i nationale arbejdsgrupper nedsat af DCO
7. Holder løbende DCO orienteret om undervisningsbehov mv. på intensivafdelingerne

Bilag nr. 2	Organdonationskorpsets udrykningsfunktion
--------------------	--

Anbefalingerne vedr. organdonationskorpsets udrykningsfunktion udarbejdes i første halvår af 2011 på baggrund af den gennemførte evaluering i 2010.

Indtil der foreligger en ændret organisering af organdonationskorpsets udrykningsfunktion, kan donorafdelingerne trække på ressourcer fra udrykningsfunktionen til donationsforløb i samme omfang og i samme form som i 2010.

Evalueringen af udrykningsfunktionen afsluttes 31. december 2010. Evalueringen foretages af Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland. Evalueringen er gennemført som en interviewundersøgelse. Herudover bidrager Rigshospitalet, neuroanæstesiologisk afsnit, med en evaluering af forsøgsordningen, hvor der i perioden 15. august til 31. december 2010 har været indkaldt en sygeplejerske fra Organdonationskorps ØST som supplerende sygeplejefaglig bistand til organdonationsforløb i afsnittet.

Indtil der foreligger en ændret organisering består organdonationskorpsets udrykningsfunktion i 2011 af følgende:

Region	Specialister	Opgaver
Region Midtjylland Region Nordjylland	Neurokirurger Anæstesiologer Intensivsygeplejersker	Donorpleje og omsorg for pårørende Donorbehandling/hæmodynamik Hjernedødsdiagnostik Samtale med pårørende
Region Syddanmark	Neurokirurger Speciallæger i intensiv terapi	Donorbehandling/hæmodynamik Hjernedødsdiagnostik Samtale med pårørende
Region Hovedstaden Region Sjælland	Neurokirurger Intensivsygeplejersker	Donorpleje og omsorg for pårørende Hjernedødsdiagnostik Samtale med pårørende

Bilag nr. 3	Vidensdeling og uddannelse
--------------------	-----------------------------------

I 2011 udvikles en uddannelsesstruktur samt specifikke kursustilbud. Centret vil benytte nye læringsmetoder, -teknikker og -medier og sørge for, at der er relevante tilbud til læger og sygeplejersker på specialistniveau og på grundlæggende niveau.

Baggrund

Baggrunden for udviklingen af kursustilbuddene er spørgeskemaundersøgelsen om hospitalspersonalets viden om, sikkerhed i og indstilling til organdonation, samt evalueringen af vidensdeling og uddannelse på organdonationsområdet.

I spørgeskemaundersøgelsen tegnede der sig et tydeligt billede af undervisningsønsker fra læger og sygeplejersker: donordetektion, pårørende omsorg og donorpleje- og behandling.

Erfaringsopsamlingen i forbindelse med evaluering af vidensdeling og uddannelse har peget på nogle relevante temaer i forhold til det videre arbejde med uddannelse og vidensdeling i Centret:

- kurser tilpasset faggrupper og vidensniveau
- uddannelsesforløb i organdonation for donationsansvarlige nøglepersoner
- fælles undervisningsmateriale (værktøjskasse) til brug for de donationsansvarlige nøglepersoner
- nye undervisnings- og formidlingsformer

Centrets aktiviteter vedrørende vidensdeling og uddannelse - 2011

Nye initiativer

1. *Uddannelsesstruktur.* I løbet af 2011 videreudvikles strukturen for Centrets kursustilbud
2. *Nøglepersonskursus.* Der udvikles et specialistkursus for donationsansvarlige nøglepersoner og forventeligt afholdes et "pilotkursus" i sidste halvdel af 2011

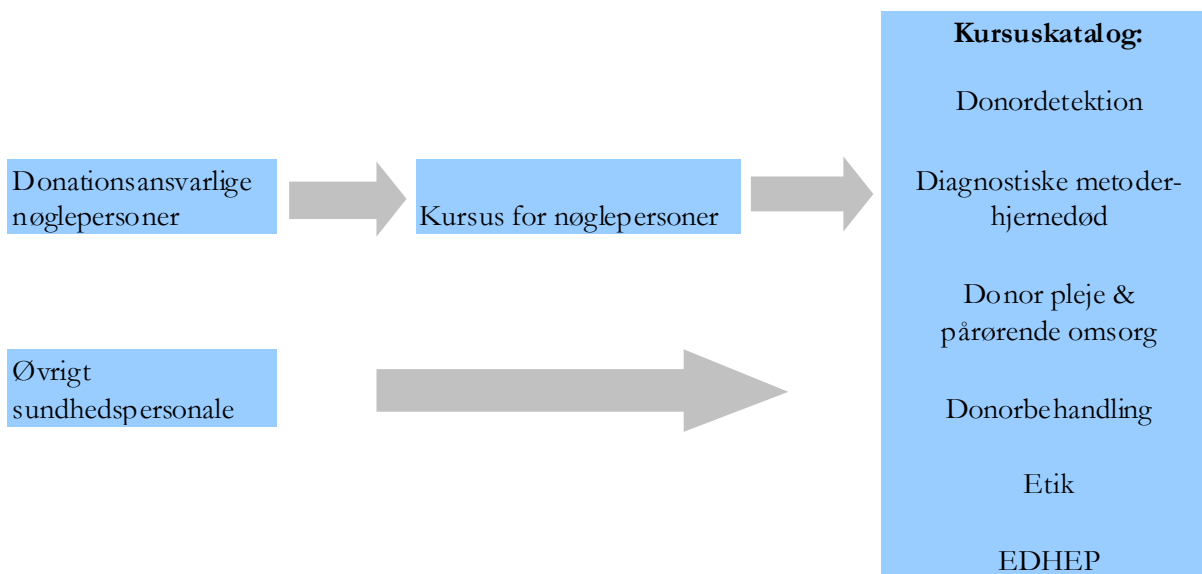
3. *Den ustabile donor.* Der udvikles et kursus på specialistniveau om den ustabile donor og forventeligt afholdes et "pilotkursus" i sidste halvdel af 2011
4. *Undervisningsmateriale til "værktøjskassen".* I 2011 påbegyndes arbejdet med at udarbejde konkret undervisningsmateriale til de donationsansvarlige nøglepersoners arbejde med organdonation på egen afdeling

Eksisterende initiativer

- *Universitetskursus.* Centret afholder et universitetskursus på Århus Universitet i uge 12-15
- *EDHEP.* Centret afholder 2 EDHEP-kurser i 2011 hhv. 24. marts og 12. maj samt den 29. september og 24. november
- *Regionsmøder i 2011.* Region Midtjylland og Region Nordjylland - 13.-14. januar. Region Syddanmark - 17.-18. januar, samt Region Hovedstaden og Region Sjælland - 1.-2. februar

1. Dansk Center for Organdonations uddannelsesstruktur

Strukturen for Centrets kursustilbud vil blive videreudviklet i 2011, nedestående figur er en foreløbig skitse. Centret vil løbende opbygge et kursus-katalog med relevante kursustilbud. Som det ser ud i 2010 indeholder kataloget kommunikationskurset EDHEP samt e-læringskursus og undervisningsfilm om konstatering af hjernedød.

Kursuskataloget målrettes til sundhedspersonale, der er involveret i behandling, pleje og opfølgning på potentielle donorer og deres pårørende, herunder også donationsansvarlige nøglepersoner. De specifikke kursustilbud vil blive tilpasset faggrupper og vidensniveau.

Tilbuddene vil forventeligt være inden for følgende emner:

- Donordetektion
- Metoder til diagnostisering af hjernedød
- Donorbehandling
- Donorpleje og omsorg for pårørende
- Etik

Disse emner m.fl. vil i fremtiden blive tilbudt fast i kursuskataloget fra Dansk Center for Organdonation. Tilbuddene kan være kurser, emner på regionsmøder, e-læring mv.

Udviklingen af uddannelsesstrukturen, og de specifikke kursustilbud, vil foregå i regi af Centret og i samarbejde med de regionale donations-ansvarlige læger og sygeplejersker, transplantations-koordinatorene samt Det Koordinerende Uddannelsesudvalg. Det Koordinerende Uddannelsesudvalg består af alle undervisere, der er involveret i planlægning og afholdelse af undervisning i Centrets regi. Fx. temadage, Universitetskursus, Regionsmøder, EDHEP m.fl. I udarbejdelsen af de specifikke kursustilbud kan inddrages eksterne samarbejdspartnere.

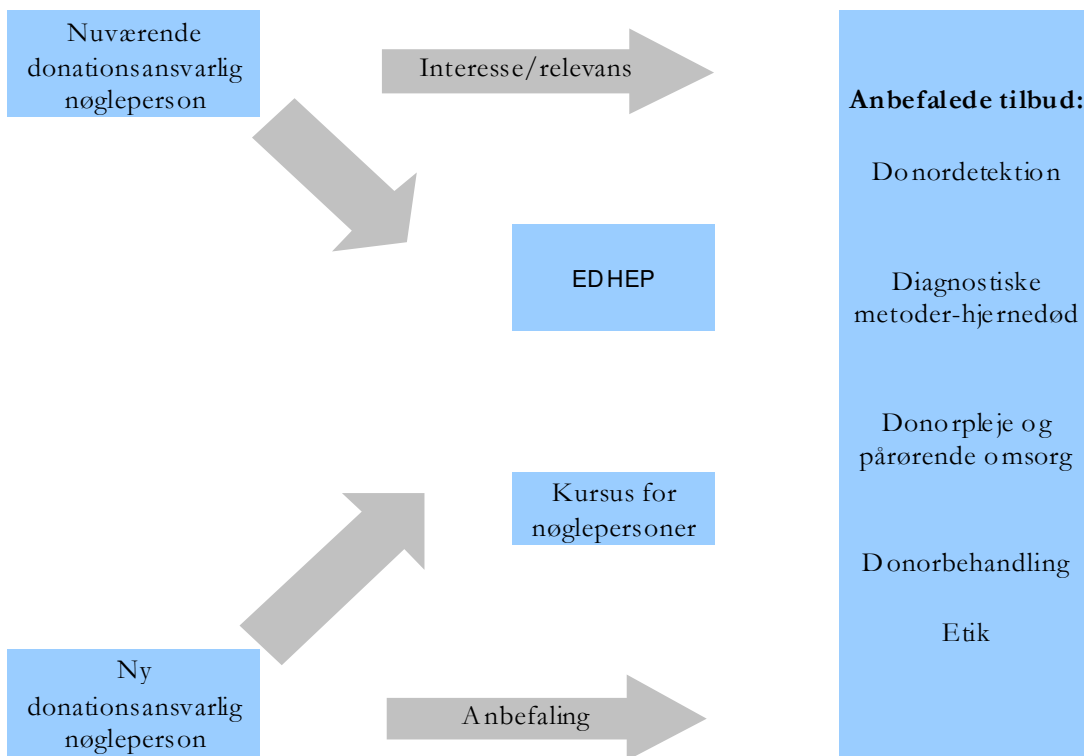
2. Uddannelsesprogram for donationsansvarlige nøglepersoner

Arbejdet med at udarbejde et uddannelsesprogram til de donations-ansvarlige nøglepersoner er påbegyndt i 2010. En national arbejdsgruppe har arbejdet med programmet og er kommet med anbefalinger til hvordan uddannelses-programmet skal se ud.

Anbefalingerne

Det anbefales, at alle nøglepersoner, såvel nuværende som nye, tager kurset for donationsansvarlige nøglepersoner og EDHEP kurset. Se figuren næste side.

Uddannelsesprogrammet for donationsansvarlige nøglepersoner

Nuværende donationsansvarlige nøglepersoner

Det anbefales, at det sikres, at alle nuværende donationsansvarlige nøglepersoner har EDHEP og har deltaget på kurset for donationsansvarlige nøglepersoner. Desuden kan relevante kurser fra kursuskataloget tages efter interesse, og bygge oven på den erfaring de donationsansvarlige nøglepersoner har.

Nye donationsansvarlige nøglepersoner

Det anbefales at det sikres at alle donationsansvarlige nøglepersoner har EDHEP og har deltaget på kurset for donationsansvarlige nøglepersoner. Det anbefales at læger og sygeplejersker der arbejder på at blive donationsansvarlige nøglepersoner tager de relevante kurser fra kursuskataloget, inden de udpeges som donationsansvarlig nøgleperson.

Kursus for donationsansvarlige nøglepersoner

- Det anbefales, at kurset kommer til at indeholde følgende elementer:
- Gennemgang af funktionsbeskrivelsen
- Arbejdet som donationsansvarlig nøgleperson
- Hjemmesiden, organdonation.dk
- Introduktion af "værktøjskasse" med undervisningsmateriale til de donationsansvarlige nøglepersoner

- Arbejdet med instrukser
- Baggrund (f.eks. etik, recipientsiden)
- Præsentation af øvrige kursustilbud

I 2011 udvikles kurset for de donationsansvarlige nøglepersoner og der afholdes et pilotkursus.

Ud over kurset for donationsansvarlige nøglepersoner og EDHEP anbefaler vi, at den donationsansvarlige nøgleperson har viden om/opnår viden indenfor nedenstående emner:

- Donordetektion
- Metoder til diagnostisering af hjernedød
- Donorbehandling
- Donorpleje og omsorg for pårørende
- Etik

3. Kursus om behandling af den ustabile donor

I oktober 2010 er nedsat en gruppe i regi af Centret, der skal udarbejde et konkret uddannelsesstilbud i behandling af den ustabile donor med afsæt i den nationale instruks om pleje og behandling af organdonorer. Arbejdsgruppen består af læger og sygeplejersker fra neurointensiv afdelinger i hhv. Ålborg, Århus, Odense og Rigshospitalet samt en simulationskyndig. Centret er sekretær for gruppen. I 2011 udvikles kurset, og der afholdes et pilotkursus.

4. Udarbejdelse af værkstøjskasse

Centret vil løbende, fra 2011 og frem, udarbejde undervisningsmateriale til en "værkstøjskasse", som skal støtte de donationsansvarlige nøglepersoner i deres arbejde med organdonation på egen afdeling. I arbejdet påtænker vi at benytte nye formidlingsmetoder og -former, som fx filmsekvenser. Værkstøjskassen vil være tilgængelig på Centrets hjemmeside.

Undervisningsmaterialet kunne f.eks. være filmsekvenser med: en donorpårørende, en transplanteret, eller en transplantationskoordinator der fortæller om sit arbejde.

Bilag nr. 4	Monitorering
--------------------	---------------------

Organdonationsdatabasen er godkendt af Sundhedsstyrelsen som en national klinisk kvalitetsdatabase, og siden den 1. april 2010 har intensivafdelingerne registreret samtlige dødsfald. I 2011 vil der blive udarbejdet kvartalsvise tilbagemeldinger og en mere omfattende årsrapport for 2010. Desuden vil der blive fokuseret på opfølgning på rapporteringen.

Baggrund

Organdonationsdatabasen er oprettet som en national klinisk kvalitetsdatabase, som er ledet af en faglig styregruppe. Styregruppen består af en formand, 5 repræsentanter for de relevante videnskabelige og faglige selskaber, en repræsentant for den dataansvarlige offentlige myndighed og en repræsentant for Kompetencecenter Nord, som er det kompetence-center, som databasen er tilknyttet. Derudover har hver af de fem regioner udpeget en sundhedsfaglig repræsentant.

Databasens styregruppe har ansvaret for at vedligeholde og drive databasen indenfor rammerne af Danske Regioners krav til en klinisk kvalitetsdatabase.

Under styregruppen er der nedsat et Rapporterings- og Videnskabsudvalg, som blandt andet udarbejder udkast til de forskellige rapporter, som udformes på baggrund af data fra Organdonationsdatabasen. Gruppens udkast skal efterfølgende godkendes af styregruppen for Organdonationsdatabasen.

Rapportering fra Organdonationsdatabasen i 2011

I 2011 vil der blive udarbejdet kvartalsvise tilbagemeldinger til de enkelte intensivafdelinger samt en mere omfattende årsrapport. Da indrapporteringen først blev påbegyndt den 1. april 2010, vil årsrapporten for 2010 kun indeholde registreringer fra perioden 1.april - 31. december 2010.

Generelt vedrørende rapporteringen

Strukturen af rapporteringen vil grundlæggende være ens, uanset om der er tale om de kvartalsvise tilbagemeldinger eller årsrapporten. Følgende hovedelementer indgår således i begge:

-Beskrivelse af datagrundlag: Omfatter en opgørelse af om alle intensivafdelingerne registrerer data og om alle dødsfald på intensivafdelingen registreres. Endvidere opgøres det, om de relevante data registreres på den enkelte patient.

-Alle de registrerede data bliver opgjort på afdelingsniveau og som en samlet opgørelse for alle afdelinger. Desuden udarbejdes en samlet opgørelse for henholdsvis afdøde på de neurointensive afdelinger og afdøde på de øvrige intensivafdelinger. Såvel årsrapporten, som de kvartalsvise tilbagemeldinger skal tydeliggøre hvor i donationsforløbet, der eventuelt kan optimeres.

-Opgørelse af fem udvalgte målepunkter (kvalitetsindikatorer): Omfatter en opgørelse af kvalitetsindikatorerne på afdelings- og landsniveau.

De fem kvalitetsindikatorer vedrører:

1) Kontakt til transplantationscenter

Indikatoren siger noget om i hvor høj grad man tager koordinatorene med på råd, når der er taget faglig stilling til donation eller ej.

2) Afslag fra pårørende

Indikatoren siger noget om hvor mange donorer vi mister på grund af afslag fra pårørende

3) Opmærksomhed på organdonation

Indikatoren angiver hvor mange, af de der ikke blev erklæret hjernedøde, der kan forklares ud fra, at man ikke var opmærksom på mulig donation

4) Hjernedødsdiagnostisering - supplerende diagnostisk metode

Indikatoren angiver hvor mange donorer, der mistes på grund af manglende mulighed for opløbs a-grafi.

5) Hjernedødsdiagnostisering - den kliniske hjernedødsundersøgelse

Indikatoren angiver hvor mange donorer, der mistes på grund af manglende mulighed for at skaffe fagpersonale til at stille hjernedødsdiagnosen.

Specifikt vedrørende de kvartalsvise tilbagemeldinger

Modtagere: En intern tilbagemelding til intensivafdelingerne.

For den enkelte intensivafdeling er den kvartalsvise tilbagemelding et redskab, som de kan bruge til at overvåge, evaluere og forbedre kvaliteten af den sundhedsfaglige indsats på organdonationsområdet.

Specifikt vedrørende årsrapporten

Modtagere: Sundhedspersonale, ledelser og borgere.

I rapporten vil der indgå en vurdering af resultaterne samt anbefalinger til at forbedre kvaliteten, såfremt resultaterne ikke lever op til de fastsatte kvalitetsmål (standarder).

Arbejdsgang omkring afrapportering:

1. Kompetencecenter Nord udarbejder analyserne, og bidrager med epidemiologisk og biostatistisk vurdering og kommentering af resultaterne.
2. Udkastene til årsrapporten og de kvartalsvise tilbagemeldinger sendes herefter til Rapporterings- og Videnskabsudvalget, som supplerer kommenteringen, konklusionerne og bidrager til anbefalingerne.
3. Årsrapporten/de kvartalsvise tilbagemelding går herefter videre til Organdonationsdatabasens styregruppe, som har mulighed for at bidrage til anbefalingerne og drøfte rapporten med deres respektive faglige selskaber.
4. Årsrapporten og de kvartalsvise tilbagemeldinger godkendes endeligt i Styregruppen for Organdonationsdatabasen og udsendes til de relevante målgrupper.

Opfølgning på rapporteringen

Dansk Center for Organdonation er ansvarlig for at data, der registreres bliver brugt aktivt i intensivafdelingernes arbejde med kvalitetsudvikling og skal sikre, at der løbende bliver fulgt op ift. de afdelinger, hvor registreringen eventuelt ikke er komplet. I den forbindelse har de regionale donationsansvarlige læger og sygeplejersker, i tæt samarbejde med intensivafdelingernes donationsansvarlige nøglepersoner og deres ledelser, en særlig opgave i forhold til at overvåge, evaluere og forbedre kvaliteten af den sundhedsfaglige indsats på organdonationsområdet.

Bilag nr. 5	Pårørende
--------------------	------------------

I 2010 har en national arbejdsgruppe arbejdet med at identificere de eksisterende tiltag på landets intensivafdelinger, samt indkredse nye indsatser på pårørendeområdet. Gruppens arbejde har resulteret i konkrete anbefalinger, der i de kommende år vil blive inddraget i DCO's arbejde med at styrke pårørendeområdet. I 2011 vil fokus særligt blive lagt på at udarbejde en anbefaling for, hvordan sundhedspersonalet kan støtte pårørende gennem et donationsforløb.

Baggrund

Jf. arbejdsgrundlaget for Dansk Center for Organdonation skal Centret medvirke til at sikre kvaliteten overfor pårørende til organdonorer. I den forbindelse har Centret i 2010 nedsat en national arbejdsgruppe, som har arbejdet med at identificere og beskrive nuværende tiltag på intensivafdelingerne samt, med inspiration fra internationale initiativer på pårørendeområdet, indkredse nye indsatsområder. Arbejdet har udmøntet sig i en beskrivelse af fire indsatsområder, der forventes at kunne bidrage til at styrke indsatsen overfor pårørende. Den samlede beskrivelse vil fremgå af det følgende, men da det ikke vil være muligt at igangsætte samtlige initiativer i 2011, er der udarbejdet en prioritering af de forskellige indsatsområder. I forbindelse med gruppens arbejde er der foretaget en del research såvel nationalt som internationalt. Dette arbejde er løbende nedskrevet og vil indgå i det videre arbejde med at udvikle området.

Samlede anbefalinger fra arbejdsgruppen:

Indsatsområderne er prioriteret og beskrevet indenfor fire overordnede kategorier:

- A. Pårørende på intensivafdelingen
- B. Informationsmateriale til pårørende i donationsforløbet
- C. Opfølgning til pårørende i efterforløbet
- D. Uddannelsestilbud til sundhedspersonalet

A. Pårørende på intensivafdelingen

Det er endnu meget begrænset, hvad der er beskrevet om de pårørendes oplevelser og behov i forbindelse med deres tilstedeværelse på en intensivafdeling. Yderligere har det vist sig, at i praksis er der stor variation i forhold til, hvordan personalet støtter de pårørende, og der er usikkerhed

om, hvilke tiltag der bedst hjælper de pårørende i donationsforløbet. Dette gælder både i forhold til de fysiske omgivelser, i form af tilgængelige pårørende rum, samtalerum og tilbud om måltider under forløbet. Men der er også en betydelig variation, når det gælder tilbud om samtaler med psykologer, socialrådgivere eller særlig støtte til børn i et donationsforløb. På nogle afdelinger har personalet f.eks. udviklet forskellige ritualer omkring dødsfaldet, mens andre ikke har så meget fokus på dette.

På den baggrund anbefaler gruppen, at det bør undersøges nærmere hvordan de pårørende kan støttes og guides gennem et donationsforløb på en intensivafdeling, og dette bør efterfølgende beskrives i en fælles national anbefaling.

B. Informationsmateriale til pårørende i donationsforløbet

Gruppen har samlet og gennemgået en betydelig mængde skriftligt informationsmateriale, der udleveres til pårørende i et donationsforløb - og også på dette område er det meget forskelligt fra afdeling til afdeling, hvilket og hvor meget materiale der udleveres. Desuden har gruppen erfaret, at det er meget sparsomt, hvad der findes af materiale til og om børn som pårørende i et donationsforløb, og det fremhæves som et overset og ubeskrevet område.

På denne baggrund bør det undersøges, hvilken type af informationsmateriale der er behov for i et donationsforløb, og det bør undersøges, om en større andel af informationsmaterialet med fordel kunne være fælles for alle intensivafdelinger. Yderligere bør der fokuseres på at udvikle informationsmateriale til børn som er pårørende i et donationsforløb - og til voksne til hjælp til at støtte børnene.

C. Opfølgning til pårørende i efterforløbet

Gennem gruppens arbejde er det blevet tydeligt, at intensivafdelingerne har udviklet meget forskellige tilbud til de pårørende i tiden efter, de har forladt afdelingen, og der er en betydelig variation i omfanget, afdelingerne imellem. Enkelte afdelinger tilbyder f.eks., at de pårørende kan indgå i en sorggruppe i efterforløbet, andre tilbyder samtaler med afdelingens læger/sygeplejersker. På nogle afdelinger tilbydes de pårørende information om recipienterne, og nogle steder modtager de pårørende en anerkendelse, i form af et brev, nogle uger efter at donationsforløbet er afsluttet. Gruppen har desuden drøftet, at der mangler et forum, hvor pårørende kan komme i kontakt/dialog med andre, der har stået i en tilsvarende situation.

Gruppen anbefaler overordnet, at pårørende tilbydes opfølgning på donationsforløbet, uanset hvor i landet de kommer fra. Herunder bør det sikres, at pårørende får tilbudt en samtale med det personale, der har varetaget donationsforløbet, så de får mulighed for at spørge ind til forløbet. Det anbefales, at opfølgningen udvikles under hensyntagen til regionale organisatoriske forskelle.

Det bør desuden undersøges, om der er behov for en form for anerkendelse af den afdødes/de pårørendes vilje til donation, samt hvilken form en eventuel anerkendelse skal have. Yderligere bør pårørende altid kunne få information om recipientforløbet, uanset hvor lang tid der er gået siden donationen.

Endelig bør det undersøges, hvilke behov og muligheder der er for at skabe en form for netværksgruppe for pårørende i efterforløbet, evt. sammen med fagpersoner. Dette kunne for eksempel være via nettet eller via formaliserede møder og arrangementer

D. Uddannelsestilbud til sundhedspersonalet

Ud over kommunikationskurset EDHEP er det yderst sparsomt, hvad der findes af uddannelsesmuligheder på pårørendeområdet. Gruppen anbefaler, at der udvikles mere fagspecifikke kurser, gerne i en interaktiv form, med henblik på at personalet kan støtte pårørende, både børn og voksne, bedst muligt gennem et donationsforløb.

Indsats 2011

På baggrund af anbefalingerne vil DCO, i det kommende arbejde med at styrke indsatsen overfor pårørende, løbende inddrage relevante eksperter. Desuden vil der blive etableret et forum for donorpårørende, der vil blive inddraget med henblik på at kvalificere og prioritere indsatserne.

Prioriteringerne er udarbejdet på baggrund af tilbagemeldinger fra landets intensivafdelinger, hvoraf det fremgår, at alle indsatsområderne er yderst relevante, men det påpeges, at der først bør igangsættes en indsats, der vedrører de pårørendes tid på intensivafdelingen. Dette indebærer, at der blandt andet vil blive udarbejdet en fælles national anbefaling for, hvordan sundhedspersonalet kan støtte de pårørende gennem et donationsforløb. Tiden på intensiv prioriteres særligt, idet den efterfølgende opfølgning overfor pårørende vil afhænge af selve donationsforløbet. Desuden vil de fremtidige undervisningstilbud til sundhedspersonalet kunne baseres på dette indledningsvise arbejde.

Det fremgår dog også, at de forskellige indsatsområder er meget tæt forbundet med hinanden, hvorfor der løbende vil blive sat fokus på elementer fra de øvrige 3 indsatsområder (B-C-D), når det er relevant eller når det naturligt kan indpasses i Centrets øvrige indsatsområder.

Bilag nr. 6	Nøglepersonordningen
-------------	----------------------

Nøglepersonordningen fortsætter uændret i 2011. Ordningen består af en funktionsbeskrivelse for de donationsansvarlige nøglepersoner, en medfinansiering af de øgede aktiviteter på intensivafdelingerne samt krav om en årlig aktivitetsrapport fra de afdelinger der modtager medfinansiering fra Dansk Center for Organdonation.

Opsamling på evaluering af funktionsbeskrivelsen

I 2010 har der været arbejdet med udformningen af en evaluering af funktionsbeskrivelsen for de donationsansvarlige nøglepersoner. Umiddelbart, var det såvel det der står i funktionsbeskrivelsen, som selve funktionen der skulle evalueres. Det er besluttet, at udskyde evalueringen af selve funktionen 2-3 år så den nye organisering er godt forankret. Den eksisterende funktionsbeskrivelse vil blive tilrettet redaktionelt i forhold til den nye organisering, med regionale donationsansvarlige læger og sygeplejersker, og vil blive afstemt med de donationsansvarlige nøglepersoner på de 3 regionsmøder i 2011.

Medfinansiering

Medfinansiering af afdelingernes aktiviteter på området for organdonation fortsætter uændret i 2011 med et beløb på 20.000 kr. pr. afdeling/afsnit.

Afrapportering af afdelingsaktiviteter.

Afrapporteringen fra afdelingerne, vedr. deres aktiviteter i 2010 bearbejdes og præsenteres efterfølgende som et idékatalog til inspiration for de donationsansvarlige nøglepersoner og deres ledelser. Idékataloget er også tænkt som et redskab for de regionale donationsansvarlige læger og sygeplejersker som støtte til udviklingstiltag på de enkelte intensivafdelinger.